

Küçüksakarya, E. (2020). Habertürk ve Yeni Akit Gazetelerinde Yükleme Stratejileri: Söylem-Tarihsel Yöntem Temelli Bir İnceleme, *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2020 güz -02-(45-54)

Habertürk ve Yeni Akit Gazetelerinde Yükleme Stratejileri: Söylem-Tarihsel Yöntem Temelli Bir İnceleme

Predication Strategies in Habertürk and Yeni Akit Newspapers: A Discourse-Historical Approach Based Analysis

Esra KÜÇÜKSAKARYA^a

^a Araş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilim Bölümü, ORCID:0000-0002-3103-9608.

MAKALE BİLGİLERİ

Makale:

Gönderim Tarihi	15.10.2020
Ön Değerlendirme.	18.10.2020
Kabul Tarihi	26.10.2020

Anahtar Kelimeler:

Eleştirel Söylem Çözümlemesi,
Söylem-Tarihsel Yaklaşım,
Yükleme Stratejileri, Köşe
Yazıları, Haber Metinleri.

Key Words:

Critical Discourse Analysis, Discourse-
Historical Approach, Predication
Strategies, Columns, News Texts.

ÖZET

Kitle iletişim araçlarından olan gazeteler okuyucuya gündem hakkında bilgi sunmayı hedeflemektedir. Gazetelerin alt türlerini oluşturan metinlerden köşe yazıları ve haber metinleri, yazarların gündem hakkındaki görüşlerini ve iktidarın söylemini okuyucu kitlesine aktardıkları metinler olmalarının yanı sıra, okuyucuyu kendi dünya görüşleri çerçevesinde düşündürmeye yönelik metinlerdir. Gazete metinlerinin okuyucuyu inandırma hedefleri doğrultusunda kalıplaşmış dilsel anlatılara başvurduklarından ve toplumsal olayların çözümlemesinde söz konusu anlatıların Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemiyle incelenmesinin gerekliliğinden söz edilebilir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşen Türkiye yerel seçimlerine ilişkin haberlerin yer aldığı Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinin bir hafta boyunca yayınladıkları haber metinleri ve köşe yazıları Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemlerinden biri olan Söylem-Tarihsel Yaklaşımın (Reisigl ve Wodak, 2009) yükleme stratejileri çerçevesinde incelenmiştir; ayrıca, söz konusu gazetelerin iktidar ve muhalefete karşı tutumlarının yükleme kullanımlarına nasıl yansıdığı değerlendirilmiştir.

ABSTRACT

Newspapers, which are among the mass media, aim to present information about the daily issues to the readers. Columns and news texts, which are regarded as subcategories of the newspapers are the texts that the writers reflect their own views about the agenda and convey the discourse of political power to the readers; besides, they are also texts intended to make the reader think within their own worldviews. It could be stated that newspaper texts make use of stereotyped linguistic expressions to persuade the readers and it seems necessary to investigate the social issues by means of Critical Discourse Analysis method. In this study, Habertürk and Yeni Akit newspapers, where columns and news texts related to Turkey's local elections that took place on the 31st March 2019, were collected during one week and analysed within the framework of predication strategies of Discourse-Historical Approach, which is one of the Critical Discourse Analysis method (Reisigl ve Wodak, 2009). In addition, how the attitudes of the selected columns and news texts towards the political power and opposition were reflected on their predication strategies was evaluated.

GİRİŞ

Gazeteler belirli bir konu hakkında halkı bilgilendirmek amacıyla yazılı bir biçimde dijital ya da basılı olarak kamuoyuna açıklamalar yapan kitle iletişim araçlarıdır. Ölçünlü dil kullanan gazeteler güncel bilgiler sunarak bir tür oluşturmaktadırlar. Tür terimini “herkes tarafından paylaşılan ortak bir amaca hizmet eden uzlaşım sal iletişimsel olaylar olarak” ele alan Swales (1985: 13) alttürlerin bir araya gelerek türleri oluşturduğunu belirtmektedir. Belirli bir tür içerisinde yer alan ve tekrarlayan olayların ortak özelliklerine dayalı bir biçimde ortaya çıkan alttürlerin belirli bir iletişimsel amaca hizmet ettiğinden, katılımcılarının bulunduğu ve ölçünlü bir biçimde yapılanarak dilsel olarak bütüncül bir dizgeye sahip olduğundan söz etmek olanaklıdır. Bu noktada, haber metinleri ve köşe yazıları da bir tür olan gazetelerin alttürlerinden sayılmakla birlikte dilsel olarak farklı bir biçimde yapılanarak sosyal ve ideolojik olarak belirli işlevlere sahiptirler. Haber metinleri ve köşe yazıları iktidarın söylemini kendi dünya görüşlerini yansıtacak bir biçimde ve takipçilerini ikna edecek biçimde sunmaya çalışmaktadır. Söylem ideolojinin kurgulayıcısı, ideolojinin kurgulayıcısı da söylemdir. Gazete metinlerinin çözümlenmesinde ideolojik olarak kalıplaşmış dilsel anlatıların alanyazında öne sürülen yaklaşımlar çerçevesinde incelenmesi, söylem ve ideoloji arasındaki ilişkinin yol açtığı toplumsal olayların ortaya çıkarılmasına katkı sağlamaktadır (bkz., Fairclough ve Wodak, 1997; van Dijk, 2001; Wodak ve Meyer, 2009 ve Fairclough, 2014). Söylem kavramı kişilere ait söz anlamında kullanılarak günlük yaşamda farklı yorumlanabilmesine rağmen sosyoloji, psikoloji, dilbilim, felsefe, bilişsel bilimler, sosyal psikoloji gibi pek çok disiplinde farklı biçimlerde ele alınmaktadır. Dilbilim alanında söylem toplumsal kılıfları temsil eden ve toplumsal yapıyı biçimlendiren; aynı zamanda, toplumsal uzlaşım sağlayan sözlü ya da yazılı iletişimin somut ürünleri olarak düşünülebilir. Söylem, eleştirel bakış açısıyla ele alındığında toplumların ideolojik bakış açısının dillerine yansımaları ile ilişkilendirilmekte ve Eleştirel Söylem Çözümlemesi olarak bir araştırma alanı oluşturmaktadır.

Eleştirel Söylem Çözümlemesi disiplinlerarası yöntemlerden faydalanmaktadır; ayrıca, söylemin ardında yatan ideoloji yüklü anlatıları ve eşitsiz güç ilişkilerinin söyleme yansımalarını toplum, kültür, dil ekseninde eleştirel bir bakış açısıyla dilbilim yöntemlerini kullanarak incelemeyi hedeflemektedir. Başka bir deyişle, Eleştirel Söylem Çözümlemesi toplumdaki sorunların şeffaf olmayan yönlerini ortaya

çıkarmak için söyleme yansıyan politik, cinsiyet, ayrımcılık, güç-kontrol ilişkisi, ırkçılık, iktidar-muhalefet ilişkisi gibi toplumsal sorunları incelemektedir (Fairclough ve Wodak, 1997 ve van Dijk, 2001). İnceleme yapabilmek için öncelikle incelenecek konunun sorununun ne olduğu belirlenmeli, sözlü ya da yazılı metinlerden bir veritabanı oluşturulduktan sonra yöntem belirleyerek yapısal olarak detaylı bir çözümleme yapılmalıdır. Bu amaçla, 2019 yılı 31 Mart 2019’da gerçekleşen Türkiye yerel seçimlerine ilişkin bir haftalık haber metinleri ve köşe yazılarından bir veritabanı oluşturulmuştur. Örnek durum incelemesi olduğu için, bu çalışmanın örnekleme sağ görüşlü liberal gazete olan Habertürk ve yine sağ görüşlü muhafazakar gazete olan Yeni Akit gazeteleri dahil edilmiştir. Öncelikle yakın görüşe sahip söz konusu gazetelerin iktidara ve muhalefete karşı tutumlarının, yüklemleme stratejilerini kullanımlarına nasıl yansıdığı ve bu noktada birbirlerine benzer bir tutum gösterip göstermediklerini belirleyebilmek için sol görüşlü gazetelerin incelenmesi bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Dolayısıyla, bu çalışmada Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinin haber metinleri ve köşe yazılarından derlenen metinler yüklemlemeler açısından incelenerek Wodak’ın Söylem-Tarihsel Yaklaşımı çerçevesinde çözümlenmiş ve elde edilen bulgular iktidar-muhalefet ilişkisi ve ideolojiyi yansıtırma çerçevesinde olumlu, olumsuz, örtük ve açık bir biçimde sunulan yüklemlemelere odaklanarak yorumlanmıştır.

1. Kuramsal Artalan

1.1. Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Toplumsal bir kılıf olarak söylemin ideoloji kavramını merkeze aldığı ve toplumsal sorunların dilde açık ya da örtük biçimde kodlanmasının incelendiği Eleştirel Söylem Çözümlemesi alanı 1990’larda Amsterdam Üniversitesi’nde öncülere Teun van Dijk, Norman Fairclough, Gunther Kress, Theo van Leeuwen and Ruth Wodak tarafından ortaya atılan kuramlar ve yöntemler aracılığıyla bilimsel bir araştırma alanı olarak ortaya çıkmıştır. Van Dijk’in “Discourse and Society” dergisi (1990), Fairclough’ın “Language and Power” kitabı (1989), Wodak’ın “Language, Power and Ideology” (1989) kitabı ve van Dijk’in ırkçılık üzerine yazdığı “Prejudice in Discourse” kitabı (1984) Eleştirel Söylem Çözümlemesi alanının başlangıç aşamasında mihenk taşları olarak kabul edilmektedir. Bu alan dil kullanımı, yani söylem aracılığı ile toplumda yer alan eşitsizlikleri eleştirel bir biçimde araştırmayı amaçlamaktadır. Ercan ve Danış’ın (2019) da belirttiği üzere söyleme eleştirel açıdan bakış, toplumun düşüncelerini davranışlarını ve bilişini yönetmeye yönelik ipuçlarını dilsel

*Özgün Araştırma Makalesi (Original Research Article)

Sorumlu yazar: Esra KÜÇÜKSAKARYA

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3103-9608>

E-mail : esra.kucuksakarya@deu.edu.tr

temsillere odaklanarak ortaya koymayı hedeflemektedir.

Eleştirel Söylem Çözümlemesi sadece yazılı metinleri inceleme nesnesi olarak ele almamaktadır; sözlü ya da yazılı metinlerin çözümlenmesi Eleştirel Söylem Çözümlemesi çalışmalarının araştırma nesnesini oluşturmaktadır. Birbirinden ayrılmayan üç önemli Eleştirel Söylem Çözümlemesi kavramı, güç, tarih ve ideolojidir. Söylemin baskınlık/güç ile kurgulanması dikkate alındığında, her söylemin tarihsel olarak üretildiği ve yorumlandığı, yani zaman ve uzama yerleştirildiği ve baskınlık yapılarının güçlü grupların ideolojileriyle meşrulaştırıldığı, Eleştirel Söylem Çözümlemesi araştırmacılarının önerdiği yaklaşımlar, yukarıdan gelen baskıları ve toplumsal anlaşmalar gibi görünen eşitsiz güç ilişkilerine karşı direnç olasılıklarını incelemeyi olanaklı kılmaktadır. Başka bir deyişle, “kültürel (değer ve kimlik sorunları), ekonomik ve politik (güç ve ideoloji) olgular” Eleştirel Söylem Çözümlemesi alanında toplumsal eşitsizlik odaklı çalışmalar yürüten araştırmacılara kaynak oluşturmaktadır (Ercan, 2003: 30).

Eleştirel Söylem Çözümlemesinin temellerinin klasik sözbilim, metindilbilim, toplumdilbilim, uygulamalı dilbilim ve edimbilim çalışmalarına dayandığı söylenebilir. Bu anlamda, ideoloji, iktidar, hiyerarşi ve cinsiyet kavramları ve durağan sosyolojik değişkenler metnin yorumlanması veya açıklanması için gerekmektedir; ayrıca, Eleştirel Söylem Çözümlemesinde toplumsal cinsiyet sorunları, ırkçılık sorunları, medya söylemleri veya kimlik araştırması boyutları çok belirgin bir biçimde görülmektedir (bkz. Pedro 1977; Wodak ve diğerleri, 1999; Bloammaert ve Verschueren, 1999; van Dijk, 1996; Martin-Rojo ve 1997; ve Whittaker, 1998). Van Leeuwen (1993: 193) söylem ve toplum arasında iki tür ilişki olduğundan söz etmektedir: “1. Toplumsal bir uygulama olarak söylem, düşüncenin dile yansması; 2. Eylem biçimi olarak söylem, eylemlerin söylemi değiştirmesi” ile ilişkilidir. Bu noktada, van Leeuwen iktidarın söyleminin toplumun düşüncelerini ve eylemlerini yönlendirmesi açısından bir kontrol aracı olabileceğine ve ideolojinin ve toplumsal yapılanmanın dildeki yansımalarının izlerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi aracılığıyla saptanmasının olanaklı olduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla, ideolojinin, gerçekliğin toplumsal açıdan söylemi yapılandırmasında kurucu bir role sahip olduğunu söylemek olanaklıdır. Ayrıca, Fairclough (1989) Eleştirel Söylem Çözümlemesinin altında yatan toplumsal kuramların temellerinden, metin çözümlemesi örnekleri sunarak sadece dil, güç ve ideoloji ilişkisinin değil, toplumsal ve kültürel değişimin de söylemi etkilediğinden, bu noktada medyanın dil kullanımı ile algısal olarak toplumu yönlendirmesi ve sosyokültürel değişimleri tetiklemesinden söz etmektedir. Fairclough toplumsal olguların ve ideolojinin söylemde yapılanmasını incelerken Halliday’in (1978) Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi yönteminden faydalanarak metin çözümlemeleri yapmaktadır. Kress (1989) ise temsili medyanın siyasal ekonomisine odaklanmakta ve çeşitli toplumların farklı temsil biçimlerine nasıl değer verdiğini ve bu farklı temsil biçimlerini nasıl kullandıklarını anlamaya çalışmaktadır; öte yandan, Fowler (1991, 1996) ölçünlü dilbilim kuramlarının (örneğin, Chomsky’nin (1957) Dilbilgisi ve Halliday’in Dizgeci İşlevsel Dilbilgi kuramları)

metinlerdeki gücün yapılanmasını ortaya çıkarmak için kullanılabileceğinden söz etmektedir. Fowler sadece haber ve medya söyleminde değil; edebi eleştirilerde de toplumdaki hiyerarşik yapılanmanın dilbilgisel araçlarla yönlendirilebileceğini belirtmektedir. Öte yandan, Eleştirel Söylem Çözümlemesini bilişsel ve toplumruhbilimsel bir tutumla ele alan van Dijk (1977, 1981, 1998), dil kullanımı aracılığıyla benlik sunumunun, ikna stratejilerinin, önyargıların ve ideolojinin anlaşılabilirliğinden söz etmektedir. Ayrıca, taraflılık, sosyo-bilişsel ırkçılık kavramlarından hareketle söylemin toplumsal yönüne ve iletişimsel amacına yönelik sorunları eleştirel bir tutumla ele almaktadır. Van Dijk metindilbilim ve söylem çözümlemesini temel alarak diğer Eleştirel Söylem Çözümlemesi kuramcıları gibi dilsel çalışmalarını tümcelerden daha büyük olan dil birimlerinde ve anlamların metin ve bağlam bağımlılığında yürütmektedir; ancak, van Dijk dil işleme ve söylem çözümlemesinin, bilişsel modellerle açıklamaya çalışarak toplum düzleminde anlamın inşasını bilişsel boyuta taşıdığı için alanyazındaki kuramcılardan farklılaşmaktadır. Özellikle, medya söylemi çalışan van Dijk dil kullanımı ve söylemde dilin işlevleri üzerinden kuramsal bir model geliştirerek bilişsel düzlemde söylem işleme mekanizmasının nasıl işlediğini farklı bir bakış açısıyla açıklamaya çalışmaktadır. Başka bir araştırmacı olan Wodak (1996a-b, 1989, 2001, 2009, 2011, 2013) ise dil ve toplumsal gerçekliği tarihsel bir düzleme taşımaktadır. Söylem-Tarihsel Yaklaşım bölümünde Wodak’ın araştırma stratejilerine ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

1.2. Söylem-Tarihsel Yaklaşım

Dil toplumda ideolojinin, iktidarın, egemenliğin yapılanması ve sürdürülebilirliği için toplumsal kimlik ve eşitsizliklere ilişkin sorunlara çözüm üretmede önemli bir araç olarak düşünülmektedir. Wodak (1996a-b) dilbilim, göstergebilim, söylem çözümlemesi alanlarında çalışanların güç ve ideolojiyi ele almanın tarihsel olarak farklılaştığını ve eleştirel bir bakış açısının bu alanların birleşimi ile Eleştirel Söylem Çözümlemesi kapsamında incelenmesinin gerekliliğinden söz etmektedir. Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemlerinden biri olan Söylem-Tarihsel Yaklaşım dil kullanımını tümce düzeyinin yanı sıra göstergeler, sesler ve diğer tümce ötesi anlam kazandırma biçimlerinden faydalanarak bağlam temelli bir düzlemde incelemeyi hedeflemektedir (Wodak 1996, 1989, 2001, 2009, 2011, 2013). Bu yaklaşım çerçevesinde metin ve söylemlerin yorumlanmasında tarihsel bağlam dikkate alınmaktadır. Reisigl ve Wodak’a (2001) göre söylem, belli bir olay ile durumlar, kurumlar ve kendisini çevreleyen toplumsal yapılar arasındaki diyalektik ilişkiye işaret etmektedir. Sözgelimi, Wodak (2001) Avusturya’da Başkanlık seçimi kampanyasının yapıldığı 1999 yılında 3 gazeteyi seçim kampanyası boyunca incelemiştir. Bu çalışmada Wodak, “biz ve onlar” ayrımını “deyimleşmiş anlatıların” kullanımı ile kendini olumlu başkasını olumsuz sunan dilsel gerçekleştirmeleri söylem stratejisi olarak ele almıştır. Sosyopsikolojik, politik, kültürel, dini ve ideolojik bileşenleri içeren söylem aynı anda ya da daha önce gerçekleşen başka iletişimsel olaylarla ilişki içerisinde olduğu için tarihsel olarak başka bağlamlara atıfta

bulunabilmektedir. Bu noktada, farklı dilsel düzeneklerin aynı bağlamda kullanılması ya da aynı dilsel düzeneklerin aynı bağlamlarda farklı anlama gönderimde bulunacak biçimde kullanılması olanaklıdır. Dilsel düzeneklerin belirli iletişimsel amaçlar çerçevesinde gerçekleştiğinden söz eden Wodak (2011) Söylem-Tarihsel Yaklaşımın belirli söylem stratejilerini içerdiğini belirtmektedir. Söz konusu stratejiler aşağıda Çizelge 1’de sunulmaktadır:

Çizelge 1. Söylem stratejileri

Strateji Düzenekler	Amaçlar	Dilsel
Gönderimsel/adlandırma	Grup-İçi ve grup-dışı yapılanma	Üyelik ulamlaştırması, eğretilme, düzdeğişmece, kapsamlayış
Yüklemleme	takdir eder biçimde, aşağılayıcı biçimde, toplumsal davranışların olumlu ve olumsuz özelliklere göre kalıpyargılarla açıklanması	Basmakalıp anlatılar, olumlu ya da olumsuz tutum özelliklerinin değerlendirilmesi
Tartışma	olumlu ya da olumsuz nitelermelerin gerekçelendirilmesi, doğruluk değerinin sorgulanması	Nitelermelerin nasıl içselleştirildiği ya da dışsallaştırıldığı ilişkin çözümlemeler geleneksel temalar ve safsatalar aracılığıyla yapılması
Bakışaçılaştırma, çerçeveleme ya da söylem sunuluşu	Konuşucunun bakış açısını konumlandırarak dahil olmayı ifade etme	dolaylı/ dolaysız anlatı, betimleme, sözce ya da olayların alıntılanması
Yoğunlaştırma, şiddetini azaltma	Önermenin bilgi değerinin nitelenmesi	edimsöz gücü ile sözcelerin yoğunlaştırılması ya da şiddetinin azaltılması

(Reisigl ve Wodak, 2009: 93’ten uyarlanmıştır.)

kullanımlarının incelenmesi ile sınırlandırılmıştır. Reisigl ve Wodak’a göre (2001: 46) yüklemleme kişilere, nesnelere, olaylara, süreçlere ve toplumsal olgulara nitelikler yükleyen temel dilbilimsel süreçlerdendir. Bir tümceyi anlamının temel koşulu tümcede betimlenen olayı, katılımcıların, kimler olduğu ve hangi rolleri üstlendiğini belirlemektir (Zhang, 2006; Gomez-Gonzalez, 2004). Söz konusu dilsel temsillerin çözümlenebilmesi için soyut dizgede yer alan eylemin üzerine aldığı biçimbirimlerin ve üye yapısı görünümüne göre diğer sözlüksel birimlere yüklediği anlamların bilinmesi gerekmektedir. Eleştirel Söylem Çözümlemesi çerçevesinde yüklemlemeler örtük ya da açık bir biçimde eklenen dilsel birimlerle ya da birliktelik kurdukları deyimleşmiş anlatılarla tümcelere olumlu ya da olumsuz anlamlar katarlar ve ideoloji ile ilişkili olarak kullanımları farklılık gösterebilmektedir. İdeolojik olarak konumlanma stratejilerinden olan “yüklemleme stratejisi” söylemin içerik özelliklerini, anlatının dilsel düzeneklerini ve basmakalıp dilsel anlatıların bağlam-bağımlı bir biçimde kullanımını ortaya çıkarmaktadır (Wodak, 2009). Söylem-Tarihsel Yaklaşımdan hareketle, sözü edilen stratejilerden adlandırma ve yüklemlemeyi temel alarak inceleme yapan Abdel Kader (2016) Britanya’nın İslam karşıtı ve göç karşıtı söylemlerini incelemiştir. Aşırı sağcı sokak protestoları yapan İngiliz Savunma Birliği ve Önce Britanya topluluklarının söylemlerini inceleyen Abdel Kader bu çalışmasında, örtük ve açık anlatılarla biz ve onlar ayrımına giderek muhafazakar göçmenlerin İngiltere’nin toplumsal değerlerine karşı bir tehdit oluşturduğunu ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Sözelimi, derlenen metinlerdeki yüklemlemelerden “bütün inananları yönetmeyi son çare olarak kullanıyor”, “demokratik olmayan”, “demokrasiye bir tehdittir” anlatıları açık yüklemleme örneği olarak sunulmaktadır.

2. Amaç

Eleştirel Söylem Çözümlemesi çalışmalarının temel amacı toplumdaki güç ilişkilerinin yapılanmasında dilin üstlendiği rolü incelemektir. Söylem-Tarihsel Yaklaşım stratejilerinden olan yüklemlemelerin kullanımını incelemedeki amaç toplumdaki olay, olgu, eylem ve süreçlerde yer alan etken öznenin söylemsel niteliklerini, başka bir deyişle edicinin sosyo-politik durumunu, olumlu ve olumsuz bakış açısını ortaya çıkarmaktır. Seçimler de toplumdaki dinamiklerin, ideolojilerin medyada yansımalarının belirgin bir biçimde sunuluş gösterdiği toplumsal olaylardır. Bu nedenle, seçimlerdeki dil kullanımlarını incelemek, söylemin içerdiği toplumsal, kültürel, dini, politik ve ideolojik tutumları ortaya çıkarmaya katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla, bu çalışmada Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinde 31 Mart 2019 yerel seçimlerine yönelik yayınlanan haber metinleri ve köşe yazılarını kullanılan yüklemlemeler çerçevesinde değerlendirmek ve yüklemleme seçimlerinin yazarların ve gazetenin ideolojisini nasıl kurguladığını incelemek amaçlanmaktadır. Köşe yazılarının yazarların fikirlerini haber metinlerinin ise gazetelerin ideolojilerini yansıttığı dikkate alındığında, söz konusu gazetelerin söylemlerinde yer alan yüklemlemelerin birbirlerinden farklılaşması beklenmektedir.

3. Yöntem

Eleştirel Söylem Çözümlemesi çalışmalarının yöntem açısından

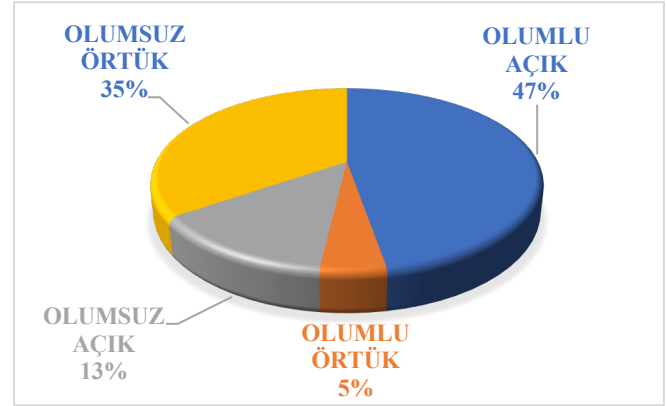
Bu araştırma Çizelge 1’de sunulan söylem stratejilerinden yüklemleme

birbirlerinden farklılaşarak küçük niteliksel durum incelemesinin yanı sıra büyük veritabanlarından, bütünceden faydalanarak alan çalışmaları ve budunbilimsel araştırmaları içerdiği gözlenmektedir. Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemiyle açık ve örtük dilsel yapıları ortaya çıkararak ideolojik farklılık ve benzerliklere ilişkin kodlara ulaşmak olanaklıdır. Söylem-Tarihsel Yaklaşım kaynak bilginin, toplumsal ve politik alanlarda söylemsel olaylar ile etkileşimi sonucu ortaya çıkan söylemin incelenmesini içermektedir (Wodak, 2001). Dolayısıyla, bir Eleştirel Söylem Çözümlemesi araştırması olan bu çalışma, Wodak'ın (2009) Söylem-Tarihsel Yaklaşımı çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu noktada, iki farklı gazetenin 31 Mart seçim günü, seçim öncesi üç gün ve seçim sonrası üç günü içerecek biçimde bir hafta boyunca yayımladıkları haber metinleri ve köşe yazılarından veritabanı oluşturulmuştur. Seçim haberlerinin başlangıç ve bitişini saptayabilmek için örneklem oluştururken seçim öncesi ve sonrası dahil edilmiş olup incelenen gazetelerde seçimle ilgili tüm metinlerden veritabanı oluşturulmuştur. Basit Rassal örneklem yöntemi kullanılarak Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinden 9'ar haber metni, 7'şer köşe yazısı olmak üzere toplam 32 metin incelenmiştir. İncelenen metinlerden Habertürk liberal, Yeni Akit ise muhafazakâr ideoloji çerçevesinde değerlendirilmiştir. Doğal metinlerden oluşturulan veritabanı nicel ve nitel çözümlemelerle sayısal verilerin yorumlanması ile incelenmiştir. Bu çalışma, bir örnek durum değerlendirmesi olduğu için bulguları olağan durumları betimlemeye ve dil kullanımlarının haber metinleri ve köşe yazılarının ideolojik yapılanmasında nasıl gerçekleştiğini sınırlı bir çerçeveden incelemeye yöneliktir.

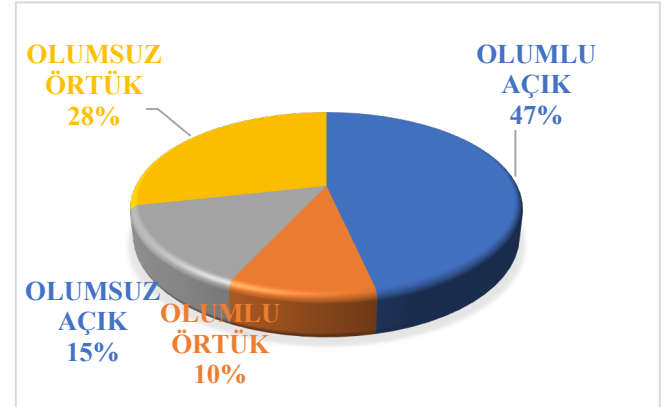
4. Bulgular ve Tartışma

Eleştirel Söylem Çözümlemesi iktidarın sosyal süreçlerine, hiyerarşi oluşturma, dışlama ve alt yönetime olan ortak ilgiye ilişkin toplumsal gerçekleri dilsel araçları ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Başka bir deyişle, toplumsal eşitsizliklerin, taraflılıkların söylemsel yönlerini saydamlaştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçlardan hareketle, seçim sürecinde liberal ve muhafazakâr gazeteler olarak adlandırılan Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinin iktidara ve muhalefete karşı tutumlarının yüklem seçimlerine yansımaya odaklanılmıştır. Çözümleme aşamasında Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinin haber metinleri ve köşe yazılarında yer alan yüklemeler olumlu-örtük, olumsuz-örtük, olumlu-açık, olumsuz-açık biçiminde dört ulamda kodlanarak incelenmiştir. Biçim ve anlamsal açıdan zıt ilişkiler sergileyen yüklemelerin bütün metinlerdeki sayısı toplam sayısı 1240'tır. Olumsuzlayıcıların açıkça kullanıldığı metinlerde “-(mA), yok, değil” biçimbirimlerinden birine genellikle rastlanmaktadır. Ancak, olumsuzlayıcı içeren yüklemelerin örtük bir biçimde sunuluş göstermesi deyimleşmiş anlatılar, kalıpyargılar aracılığıyla dolaylı yoldan okuyucuya sezdirilmektedir. Öte yandan, olumlu yüklemelerde açık olan anlatılar iktidarın ideolojisini desteklemeye yönelik yüklemeleri içerirken; olumlu örtük yüklemelerde de iktidarı destekleyici, olumlu çağrışımlar içeren ve muhalefete karşı, olumsuz çağrışımları olan kalıpyargı ve deyimlerin kullanıldığı gözlenmektedir. Bütün metinlerde kullanılan yüklemelere ilişkin oranlardan

haber metinlerine ilişkin oranlar Çizge 1 ve Çizge 2’de sunulmuştur:

Çizge 1. Habertürk gazetesi haber metinlerinde yüklemleme oranları.

Çizge 2. Yeni Akit gazetesi haber metinlerinde yüklemleme oranları.

Çizge 1 ve Çizge 2’de görüldüğü üzere olumlu-açık yüklemleme oranları her iki gazetenin haber metninde %47 oranla aynıdır; ancak, olumlu-örtük yüklemleme kullanımı ise Yeni Akit gazetesinde Habertürk’e oranla iki kat daha fazladır. Öte yandan, olumsuz-örtük yüklemleme kullanımı Yeni Akit’e oranla Habertürk’te yüksektir; olumsuz-açık yüklemleme kullanımı ise yakın değerlere sahip olmasına rağmen Yeni Akit’te Habertürk’ten daha yüksektir. Oktar (2001: 313) ideolojinin dayatılmasının örtük dilsel düzeneklerle olanaklı olduğundan söz etmektedir. Bu noktada, muhafazakâr tarafta bulunan Yeni Akit gazetesinin de liberal konumda bulunan Habertürk gazetesinin de örtük bir biçimde olumlu ya da olumsuz tutumlarını yüklemeler üzerinden yansıttıkları gözlenmektedir. Sözelimi, “hesap sormak” ve “prim vermek” deyimleri olumlu iktidarın ideolojisine yönelik olumlu çağrışımlar içermekteyken; “azınlaşacaklar ya da kendilerine çekidüzen verecekler” gibi anlatılar muhalefete karşı olumsuz ama örtük bir sezdirim içeren deyimleşmiş yüklemeler içermektedir. Haber metinlerinden alınan örnekler aşağıda sunulmaktadır.

-Habertürk Gazetesi Haber Metinleri
Olumsuz-Örtük

- (1) Türkiye'nin güçlenmesini hazmedemeyenler, 31 Mart sonrasında ya daha da **azgımlaşacaklar ya da kendilerine çekidüzen verecekler.**
- (2) HDP, Kandid sevicileri İstiklal Marşı'na karşı **tavırlıdır.**
- (3) 16 bin 500 kilometre öteden birileri Ayasofya'yı **ele almak istiyor.**

Olumsuz-Açık

- (4) Her hâl ve şartta milletimizin tamamı kazanır, hiçbir fermimiz **kaybetmez.**
- (5) Bu itiraz süreci sadece AK Parti'nin sandıkların başında bulunarak yürüttüğü bir **süreç değildir.**
- (6) Hukuki süreç devam ederken bu şekilde Atatürk istismarı **saygısızlıktır.**

Olumlu-Örtük

- (7) Bir gerilimli havada başladı ama vatandaş buna pek fazla **prim vermedi.**
- (8) Hangi partiye oy vermiş olursa olsun her vatandaşımızın oyu **yerini bulacaktır.**
- (9) Çünkü bodrumlarda bunlar **hesap sormasını iyi bilirler.**

Olumlu-Açık

- (10) AK Parti ilçe teşkilatlarında ilçe seçim kurullarına yapılan geçersiz oyların sayılması yönündeki itirazlar ve Yüksek Seçim Kurulunun (YSK), geçersiz oyların yeniden sayımının durdurulması yönündeki İl Seçim Kurulu kararını kaldırmasının ardından ilçe seçim kurulları **harekete geçti.**
- (11) AA'nın haberine göre komisyon, belediye başkanlığı seçiminde kullanılan oyların yeniden sayılmasını **kararlaştırdı.**
- (12) Yeniden sayılması kararlaştırıldı İstanbul'daki ilçelerde mitinglerini sürdüren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Sultanbeyli'de vatandaşlara **hitap etti.**

-Yeni Akit Gazetesi Haber Metinleri

Olumsuz-Örtük

- (13) Kullanılmayan her oy, bu ülkenin ve milletin başına çorap örmek isteyenlerin **ekmeğine sürülmüş bir yağ gibidir.**
- (14) MYK'nın görüşünün ne olduğu merak bile edilmeden, ülkücü harekete yabancı dar bir kadronun elinden çıkan politikalarla "CHP'yle özdeş parti" suçlamalarına **çanak tutan bir anlayış sergilenmiştir.**
- (15) Ülkemin **beyin ölümü gerçekleşmiştir.**

Olumsuz-Açık

- (16) 95 yıllık CHP'yi 9 senede Kandil'in, Pensilvanya'nın kuklası yapan bir genel başkandan kendi seçmenine de **fayda gelmez.**
- (17) Biz buna **müsaade etmeyeceğiz.**
- (18) Bunun dışında yapılan bazı usulsüzlükler, **hatalı girişler var.**

Olumlu-Örtük

- (19) Bugüne kadar milletimize karşı **asla hürmetsizlik etmedik, etmeyiz.**

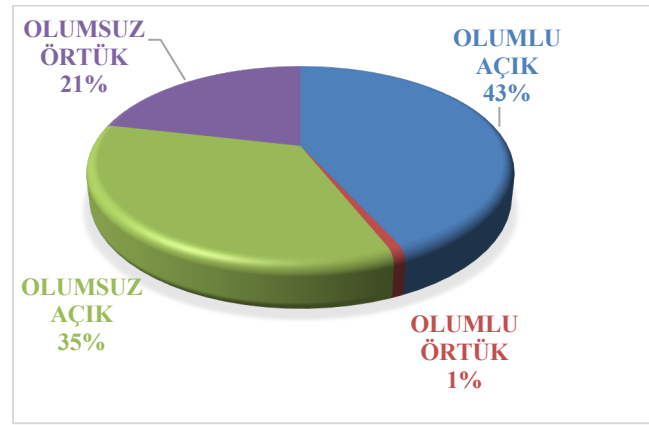
Olumlu-Açık

- (20) Karamollaoğlu, 9'u ilçe 8'i belde olmak üzere, 17 bölgede seçimi kazandıklarına işaret ederek, seçmene **teşekkür etti.**
- (21) Taksim Meydanı'nda ezanımıza saldıranlara **cevabımızı verelim.**

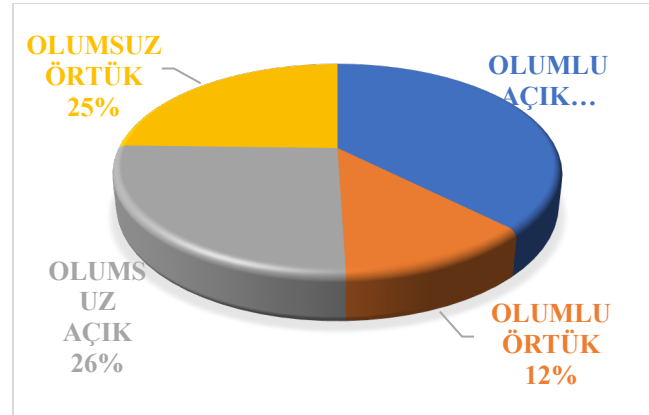
Örnek (1-21)'de görüldüğü üzere, anlatıların biçimce olumsuz anlamca olumlu kullanımı, biçimce olumlu anlamca olumsuz kullanımları ile karşılaşmıştır. Yukarıdaki örneklerden anlaşılacağı üzere, haber metinlerinde "prim vermedi", yerini bulacaktır", "hürmetsizlik etmedik, etmeyiz" gibi biçimce olumsuz ancak anlamca olumlu anlama sahip yüklem veya "çeki düzen verecekler", "tavırlıdır", "ele almak istiyor", "ekmeğine sürülmüş bir yağ gibidir", "çanak tutan bir anlayış sergilenmiştir", "beyin ölümü gerçekleşmiştir" gibi biçimce olumlu anlamca olumsuz anlama sahip yüklem basmakalıp ya da deyimsele anlatılar kullanılarak örtük bir biçimde sunulmuş göstermiştir. İdeolojik olarak kalıplaşmış yüklem kullanımı haber metinlerinde söz konusu olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, Habertürk'ün haber metinlerinde ideolojik

olarak Yeni Akit'e benzer biçimde iktidara yakın bir duruş sergilediği söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu incelenen gazetelerin köşe yazılarına ilişkindir. Köşe yazıları yazarların gündem hakkındaki yorumlarını içerdiği için ideolojik olarak yazarların tarafını göstermektedir; ancak, yazarlar gazetesinin ideolojisi doğrultusunda yazmak zorunda olduğu için aslında köşe yazarlarının dilsel çözümlenmeleri de ideolojinin metinler üzerinden aktarımını ortaya çıkaracaktır. Bu durumun yüklemleme stratejilerine nasıl yansıtıldığı dikkate alınarak Habertürk ve Yeni Akit gazetelerinin köşe yazılarında yüklem kullanımlarına ilişkin oranlar Çizge 3 ve Çizge 4'te verilmiştir:

Çizge 3. Habertürk gazetesi köşe yazılarında yüklemleme oranları.

Çizge 4. Yeni Akit gazetesi köşe yazılarında yüklemleme oranları.

Çizge 3 ve Çizge 4 köşe yazılarında belirtildiği gibi, yapıcı her iki gazetesinin de yazarlarının olumlu-açık ve olumsuz-örtük yüklemleme çöğunlukla tercih ettiği gözlenmektedir. Yani, yazarlar olumlu görüşlerini doğrudan anlatmak eğilimindeyken olumsuzluk içeren düşüncelerini okuyucuya çöğunlukla sezdirimsel olarak sunmayı tercih etmektedir. Öte yandan, olumsuz-açık ve olumlu-örtük yüklemleme stratejisinin tercihinin her iki gazetede de çok düşük oranlarda olduğu söylenebilir. Liberal konumda olduğu düşünülen Habertürk ve muhafazakar konumda olduğu düşünülen Yeni Akit gazetelerinde ideolojik olarak iktidara yakın bir

söylemin benimsenerek muhalefete gönderimlerin bulunduğu anlatıların olumsuz yapılarla sunumunun yüksek oranlarda olduğu gözlenmiştir. Olumlu-açık yüklemelerin çoğunlukla seçildiği köşe yazılarında ise yazarların iktidarın sesini söyleme taşıdıkları söylenebilir. Köşe yazılarında kullanılan yüklemlemelere ilişkin bazı örnekler şunlardır:

-Habertürk Gazetesi Köşe Yazıları

Olumsuz-Örtük

- (22) Bu da dünkü **yüksek faizi doğurdu**.
 (23) Erdoğan bir kez daha ezberleri bozmak zorunda, bu 4.5 sene içinde hem ekonomimizi hem uluslararası ilişkilerimizi hem de demokrasimizi ve hukuk sistemimizi **rayına oturtmak zorunda**.
 (24) Bu yüzden aday olduğunda bile **tereddütlüydü**.

Olumsuz-Açık

- (25) Basit bir düşünce ile eğer elinizde TL'niz yok ise gidip dolar alacak paranız da **yok demektir**.
 (26) Yani kim ya da kimler kadından **muhtar olamayacağına iddia ediyordu**.
 (27) Devletin savcısı hele ki devletin hakimi **diye bir kavram olamaz!**
 (28) Türk devlet sistemi demek, sadece Erdoğan hükümeti demek **değil**.

Olumlu-Örtük

- (29) Daha aday tanıtım toplantısında, bizler nefret dilini **uzak tutacağız demişti**.
 (30) Devlet malının kimsesizin malı olduğunu **unutmayacağız**.

Olumlu-Açık

- (31) Kadın muhtara **oy ver**.
 (32) O da bir nevi Cumhuriyet İttifakı'na **destek veriyor**.
 (33) Adalet anlayışı içinde bunu teyit eden herkese **teşekkür ediyorum**.

-Yeni Akit Gazetesi Köşe Yazıları

Olumsuz-Örtük

- (34) İşte o zaman Allah düşmanlarınızın kalbinden size **karşı korkuyu siler**, onların cür'et ve cesaretini artırır, sizin kalbinize de **"vehn" verir**.
 (35) Biz biliriz ki, onlara yardım edersek **ateş bize de dokunur**.
 (36) Eğer sağlayamazsak ve her fert istediği partiye oy verebilir gibi bir boş vermişliğe müsaade edersek, **bedelini** sadece aileler değil, bütün **bir millet olarak öderiz**.
Olumsuz-Açık
 (37) Siyasette kazanmak veya kaybetmek normaldir. Normal olmayan, secimde mide bulandıran **usulsüzlüklerdir**.
 (38) Cahillere ve zalimlere **yardım ve yataklık etmeyeceğiz**.
 (39) Seçim gününü yakından gözlemliyoruz. Ortada CHP falan **yok**.

Olumlu-Örtük

- (40) AK Parti "uyumsuzluklar" tespit ettiklerini açıklayarak, **itiraz etti**.
 (41) İlgili merciler gereğini yaparak **son noktayı koyacaktır**.
 (42) Bir de ben **bunaltmak istemem**.

Olumlu-Açık

- (43) CHP ve İP'den oluşan 'ittifak' içinde bölücü ihanet unsurlarına yer verilmesi, dış müdahalelerle siyasi baskılar ve ekonomik durgunluk, işsizlik ile paranın değer kaybetmesine sebep olan açık-gizli operasyonlarla sürdürülen AK Parti – "Erdoğan karşıtı" karalama kampanyalarına rağmen AK Parti ve 'Cumhuriyet İttifakı'nın aldığı sonuç gerçekten de **takdire şayan bir başarıdır**.
 (44) Bütün bu veriler gösteriyor ki, AK Parti, **Türkiye'nin en büyük partisidir**.

- (45) Bizim inanç değerlerimizde devlet büyük bir varlıktır ve güçlü bir millet iradesi ister. Ayrıca inançlarımıza göre devlet-millet bütünlüğü, **ahiret odaklı ve sonuçlu bir husustur**.

Habertürk gazetesinde kullanılan yüksek faizi doğurdu", "rayına oturtmak zorunda", "tereddütlüydü" gibi yüklemlemeler deyimleşmiş ya da olumsuz çağrışımlı olan kalıplaşmış anlatılardır. Habertürk gazetesinde olumlu-örtük anlam taşıyan yüklemlemeler için sunulan "uzak tutacağız demişti" ve "unutmayacağız" örnekleri; %1 oranından da anlaşılacağı üzere çok tercih edilmeyen bir kullanımdır. Yapıca olumsuzluk biçimbirimi içeren "unutmak" yüklemi anlamca olumsuz olduğu için üzerine aldığı olumsuzluk biçimbirimi ile olumlu bir tutumun gerçekleştirileceğine gönderimde bulunmaktadır. Öte yandan, dini söylemin yoğun bir biçimde tercih edildiği Yeni Akit gazetesinde "korkuyu siler", "vehn verir", "ateş bize de dokunur" gibi dini gönderimi olan yüklemelerin tercih edildiği gözlenmektedir. Ayrıca, dini iktidarla örtüşüren; oyunu muhalefete verenlerin dinen cezalandırılacağını belirten anlatılar da Yeni Akit gazetesinin ideolojisinin iktidar yanlısı olduğunu sezdirmektedir. Bununla birlikte, muhalefete yönelik "ateş bize de dokunur" gibi olumsuz örtük yüklemlemeler; "CHP falan yok" gibi olumsuz-açık yüklem seçimleri ve "son noktayı koyacaktır" gibi olumlu örtük yüklemlemeler; "Türkiye'nin en büyük partisidir" gibi olumlu açık yüklemlemeler iktidarın başarısını desteklemeye yöneliktir.

SONUÇ

Yağcıoğlu ve Değer'in (2002) de belirttiği gibi söylem, metin ve dil toplumsal bir kılıfı olarak dilbilimsel işaretlerle toplumdaki eşitsizlikleri ve ideolojileri yansıtmaktadır. Bu çalışmada da, Wodak'ın (2009) Söylem-Tarihsel Yaklaşımına göre oluşturulan veritabanında söylem stratejilerinden olan yüklemleme yöntemi seçilerek liberal yönelimli gazete olan Habertürk ve muhafazakar yönelimli Yeni Akit gazetelerinden seçilen haber metinleri ve köşe yazılarında kullanılan yüklemelerin söylemsel niteliklerinin farklılaşması ve gazetelerin ideolojik bakış açılarına göre yüklemleme stratejilerini kullanmaları incelenmiştir. Genel olarak, olumsuz yüklemelerin okuyucuya örtük bir biçimde sezdirildiği, olumlu anlam taşıyan yüklemelerin ise açık bir biçimde doğrudan anlatılarla okuyucuya iletildiği gözlenmiştir. İncelenen gazeteler çerçevesinde olumsuz yüklemlemelerin açık bir biçimde kullanıldığı durumlarda yapısal olarak olumsuzluk biçimbirimlerinden "(mA), yok, değil" birini üstlendiği, örtük olarak kullanıldığı durumlarda ise yapıca olumlu anlamca olumsuz bir özellik gösterdiği ve deyimleşmiş basmakalıp anlatılarla oluşturulduğu saptanmıştır. Haber metinleri ve köşe yazılarının ideolojik olarak konumlandırılması liberal ve muhafazakar olarak ayrılmasına rağmen incelenen yüklemlemeler her iki gazetenin de muhafazakar ideolojinin destekçisi olduğuna işaret etmektedir. Bu durum da Chomsky ve Herman'ın (2004: 35) medyanın egemen iktidarın ideolojilerine koşut bir söylemi benimsediğine ilişkin savlarını desteklemektedir. Ancak, yine de bu konuda genel bir kaniya ulaşabilmek için Wodak'ın (2001) söylem stratejilerinden gönderimsel/ andlandırma, tartışma, bakışaçılıştırma/

çerçeveleme, yoğunlaştırma/ şiddetini azaltma stratejileri de dikkate alınarak oluşturulan bir veritabanı da incelenmelidir. Ayrıca, farklı haber metinleri ve köşe yazılarının bulgularıyla karşılaştırmalar yapılarak destekleyici ya da karşıt bulgular ile dilsel çözümler yapılmalıdır. Bunun yanı sıra, başka seçimlerden veritabanları oluşturularak karşılaştırmalı bir biçimde incelemeler yapılmalıdır. Böylelikle, gazetelerin ve haber metinlerinin baskın ideolojilerinin dilsel öğelerle nasıl kurgulandığına ilişkin çıkarımlar yapmak olanaklı olacaktır.

KAYNAKÇA

Abdel Kader, N. (2016). A critical analysis of anti-Islamisation and anti-immigration discourse: the case of the English Defence League and Britain First. *International Journal for Innovation Education and Research*, 4(5).

Bloammaert, J. & Verschueren, J. (1999). *The Diversity Debate*. London: Routledge.

Chomsky, N. (1957). *Syntactic Structures*. s-Gravenhage: Mouton. The Hague, The Netherlands.

Chomsky, N. ve S. Edward H. (2004) "Propoganda Modeli", *Medyanın Kamuoyu İmalatı*, İstanbul: Chiviyazıları.

Ercan, G. S. (2003). *Gazete Köşe Yazılarında Dil Kullanımı: Kaçınma ve Cinsiyet Değişkeni* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Ercan, G. S. & Daniş, P. (2019). Söylem, Söylem Çözümlemesi ve Eleştirel Söylem Çözümlemesi: Tanımları ve Kapsamları. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2): 527-552.

Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.

Fairclough, N. (2014). *Critical language awareness*. Routledge.

Fairclough, N., & Wodak, R. (1997). *Critical Discourse Analysis*, in van Dijk, TA (ed.) *Discourse as Social Interaction*. *Discourse studies: A multidisciplinary introduction*. Volume, 2, 258-284.

Fairclough, N., Wodak, R., & Mulderrig, J. (1997). *Discourse studies: A multidisciplinary introduction*. Teun. A. van Dijk (Ed.). *Discourse as Social Interaction*. London: Sage Publications.

Gomez-Gonzalez, M. de los A. (2004). *Functional grammar and the Dynamics of discourse*. J. L. Mackenzie ve M. de los. A. Gomez-Gonzalez (ed.) *A new architecture for Functional Grammar*. Berlin: Mouton de Gruyter. pp.211-242.

Fowler, R. (1991). "Critical linguists", in K. Halmjaer (ed.), *The Linguistic Encyclopedia*. London, New York: Routledge, pp. 89-93.

Fowler, R. (1996). *Linguistic Criticism*, (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.

Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic*. London: Arnold.

Kress, K. (1989). *Legal indeterminacy*. *Calif. L. Rev.*, 77, 283.

Martin-Rojo, L. & Whittaker, R. (eds). (1998). *Poder-decir o el poder de los discursos*. Madrid: Arrecife.

Oktar, L. (2001). "Ideological Organization of Representational Processes in the Presentation of Us and Them". *Discourse and Society* 12 (3): 313-346.

van Dijk, T. A. (1977). *Text and Context: Exploration in the Semantics and Pragmatics of Discourse*. London: Longman.

van Dijk, T. A. (1981). *Studies in the Pragmatics of Discourse*. The Hague/Berlin: Mouton.

van Dijk, T. A. (1984). *Prejudice in discourse: An analysis of ethnic prejudice in cognition and conversation*. John Benjamins Publishing.

van Dijk, T. A. (1990). *Social cognition and discourse*. *Handbook of language and social psychology*, 163-183.

van Dijk, T. A. (1996). *Discourse. Cognition and Society*, *Discourse & Society*, 7(1), 5-6.

van Dijk, T. A. (Ed.). (1997). *Discourse as social interaction* (Vol. 2). Sage.

van Dijk, T.A. (1998) *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London Sage Publications.

van Dijk, T. A. (2001). *Critical discourse analysis. The handbook of discourse analysis*, 18, 352-371.

van Leeuwen, T. (1993). "Genre and field in critical discourse analysis". *Discourse and Society*, 4(2): 193-223.

Weiss, G., & Wodak, R. (Eds.). (2007). *Critical discourse analysis*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

Wodak, R. (1996a). *Disorders of Discourse*. London and New York: Longman.

Wodak, R. (1996b). "Critical Linguistics and critical discourse analysis", in J. Verschueren (ed.). *Handbook of Pragmatics*. Amsterdam: Benjamins, pp. 207-210.

Wodak, R. (Ed.). (1989). *Language, power and ideology: Studies in political discourse* (Vol. 7). John Benjamins Publishing Company.

Wodak, R. (2001). *What CDA is about—a summary of its history, important concepts and its developments*. *Methods of critical discourse analysis*, 1, 1-13.

Wodak, R. (2009). *Discursive construction of national identity*. Edinburgh University Press.

Wodak, R. (2011). *The discourse of politics in action: Politics as usual* (2nd ed.). Basingstoke, UK: Palgrave.

Wodak, R. (2013). *Critical Discourse Analysis*. London, UK: Sage.

Wodak, R., & Meyer, M. (2009). *Critical discourse analysis: History, agenda, theory and methodology*. *Methods of critical discourse analysis*, 2, 1-33.

Wodak, R., De Cillia, R., & Reisigl, M. (1999). *The discursive construction of national identities*. *Discourse and Society*, 10(2), 149-173.

Pedro, E. R. (ed.). (1997). *Discourse Analysis*. Lisbon: Colibri Editions.

Reisigl, M. & Wodak, R. (2001). *Discourse and discrimination: Rhetorics of racism and antisemitism*. London, UK: Routledge.

Reisigl, M. & Wodak, R. (2009). *The discourse- historical approach*. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods of critical discourse analysis* (2nd ed, pp.87-121). London, UK: Sage.

Swales, J. (1985). *A Genre Based Approach to Language Across the Curriculum*. In Tickoo, M. L. (Ed.), *Language Across the*

Curriculum. Dimhspotr: DRSMRO Regional Language Center, 10-22.

Yağcıoğlu, S. & Değer, A. Cem (2002). Toplumsal Çatışma Sürecinde Farklı Söylemler: Bir Eleştirel Söylem Çözümlemesi. 1990 Sonrası Laik-Anti Laik Çatışmasında Farklı Söylemler, Disiplinler Arası Bir Yaklaşım. İzmir Dokuz Eylül.

Zhang, R. (2006). Symbolic flexibility and argument structure variation. *Linguistics*, 44(4), pp. 689-720.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Newspapers are among the mass media that make digital or printed statements to the public in order to inform the public about a certain subject. Newspapers using standard language constitute a genre by presenting newsworthy information. Swales (1985: 13), who treats the term genre as conventional communicative events which serve a common purpose shared by all, states that subspecies come together to form genres. It is possible to mention that subspecies within a certain genre and that emerge based on the common characteristics of repetitive events serve a certain communicative purpose, have participants, and have a linguistically holistic system by being structured in a meticulous manner. At this point, although news texts and columns are considered as subspecies of newspapers, which are a genre, they have certain functions socially and ideologically by being structured in a different way linguistically. News texts and columns attempt to present the government's discourse in a way that reflects their own world views and persuades their followers. Discourse can be regarded as the constructor of ideology. Examining ideologically stereotyped linguistic narratives in the analysis of newspaper texts within the framework of the approaches put forward in the literature contributes to revealing social events caused by the relationship between discourse and ideology (e.g., Fairclough & Wodak, 1997; van Dijk, 2001; Wodak & Meyer, 2009). Although the concept of discourse can be interpreted differently in daily life by using the word meaning of individuals, it is discussed in different ways in many disciplines such as sociology, psychology, linguistics, philosophy, cognitive sciences, and social psychology. In the field of linguistics, discourse represents social practices and shapes the social structure; At the same time, they can be considered as concrete products of verbal or written communication that provide social convention. When discourse is taken from a critical point of view, it is associated with the reflection of the ideological perspective of societies on their language and forms a research area as a Critical Discourse Analysis.

Language is considered as an important tool in finding solutions to problems related to social identity and inequalities for the structuring and sustainability of ideology, power and sovereignty in society. Wodak (1996a-b) states that the understanding of power and ideology by those working in the fields of linguistics, semiotics and discourse analysis has historically differed and a critical perspective should be examined within the scope of Critical Discourse Analysis with the combination of these

fields. Discourse-Historical Approach, which is one of the Critical Discourse Analysis methods, aims to examine language use in a context-based approach by making use of the above sentence level as well as the signs, sounds and other forms of conveying meaning (Wodak 1996, 1989, 2001, 2009, 2011, 2013). Taking Discourse-Historical Approach into account, it could be stated that the linguistic systems are organized in a systematic way for the purpose of communication. Wodak (2011) argues that Discourse-Historical Approach involve certain discourse strategies like "referential/ naming, discussion, perspectivization/ framing, intensification /mitigation" for the purpose of revealing in-group/ out-group relations, social behaviours, positive and negative attributions, speaker/hearer positioning in communication. As this is a small-scaled study, the current study is limited to the employment of predication strategies. According to Reisigl and Wodak (2001: 46), predication is one of the basic linguistic procedures that assign interpretations to the people, objects, processes and social events. In order to analyse the linguistic representations, the verb that assigns roles to the other lexical items in a sentence should be scrutinized. In Critical Discourse Analysis studies, predications give positive or negative meaning to the sentences implicitly or explicitly in parallel to the ideology adopted by the text. From this point forth, in this study, the texts compiled from the news texts and columns of the Habertürk and Yeni Akit newspapers were analysed in terms of predication strategies of Wodak's Discourse-Historical Approach, and the findings obtained were discussed and interpreted on the basis of positive, negative, implicit and explicit predications reflecting the power-opposition relationship and ideology.

Aim

The main purpose of Critical Discourse Analysis studies is to examine the role of language in the construction of power relations in society. In this study, it is aimed to evaluate the news texts and columns published in Habertürk and Yeni Akit newspapers for the 31 March 2019 local elections within the framework of the predication strategies used and to examine how the predication choices construct the ideology of the authors and the newspapers. Considering that the columns reflect the ideas of the authors and the news texts the ideologies of the newspapers, it is expected that the predication strategies in the discourses of these newspapers, which are respectively regarded as liberal and conservative, could differ from each other.

Method

It is observed that the Critical Discourse Analysis studies differ from each other in terms of methodology and include small qualitative case studies as well as field studies and ethnological studies by making use of large databases and whole. Therefore, this study as a Critical Discourse Analysis research, was created within the framework of Wodak's (2009) Discourse-Historical Approach. At this point, a database was created from the news texts and columns published by two different newspapers for a week, including the March 31 election day, three days before and three days after the election. Using the Random Sampling Method, a total of 32 texts

from Habertürk and Yeni Akit newspapers, 9 news texts and 7 columns each, were analysed. Among the texts investigated, Habertürk was evaluated within the framework of liberal and Yeni Akit within the framework of conservative ideology. The database created from natural texts was analysed by employing both quantitative and qualitative techniques.

Findings and Discussion

In the database created according to Wodak's (2009) Discourse-Historical Approach, the predication method, one of the discourse strategies, was chosen and the news texts selected from the liberal-oriented newspaper Habertürk and the conservative-oriented Yeni Akit newspaper, and the differentiation of the discursive characteristics of the predicates used in the columns and the newspapers' use of predication strategies according to their ideological point of view were examined. In the analysis part, the news texts and columns of Habertürk and Yeni Akit newspapers were divided into four categories: positive-implicit, negative-implicit, positive-explicit, negative-explicit. To exemplify the categories;

Positive-implicit (Habertürk)

(7) Bir gerilimli havada başladı ama vatandaş buna pek fazla prim vermedi.

It started in a tense atmosphere, but the citizen did not give much premium to it.

Positive-explicit (Habertürk)

(11) AA'nın haberine göre komisyon, belediye başkanlığı seçiminde kullanılan oyların yeniden sayılmasını kararlaştırdı.

According to the AA report, the commission decided to recount the votes used in the mayoral election.

Negative-implicit (Yeni Akit)

(15) Ülkemin beyin ölümü gerçekleşmiştir.

My country's brain death has occurred.

Negative-explicit (Yeni Akit)

(17) Biz buna müsaade etmeyeceğiz.

We will not allow this

The example (7) indicates that even the negation markers “-(mA), yok and değil” are utilized, the meaning conveyed through the proposition is positive, while in (15) the negative meaning is implicated through the idiomatic expression instead of the use of negation markers. However, the explicit predications in (11) and (17) seems to convey the meaning either

using negation markers or not directly. The total number of predicates that exhibit formally and semantically opposite relationships in all texts is 1240. The findings of the study suggest that the rates of positive-open predications are the same with 47% in the news text of both newspapers; however, the use of positive-implicit predication is twice as high in Yeni Akit newspaper compared to Habertürk. On the other hand, the use of negative-implicit predicate is higher in Habertürk compared to Yeni Akit; the use of negative-open predicate is higher in Yeni Akit than Habertürk, although it has close values. Oktar (2001: 313) claims that the imposition of ideology could be presented by the implicit linguistic items. At this point, it is observed that both the conservative Yeni Akit news texts and the liberal Habertürk news texts implicitly reflect their positive or negative attitudes through predicates. On the other hand, the authors tend to express their positive views directly whereas, they attempt to implicate their negative views implicitly in the columns. In addition, it has been observed that in the newspapers Habertürk, which is thought to be in a liberal position, and Yeni Akit, which is considered to be in a conservative position, a discourse that is ideologically close to the power has been adopted, and the narratives with references to the opposition are presented with negative structures. On the other hand, it can be said that the writers carry the voice of the power to their words in the columns in which positive-explicit predicates are mostly selected.

Conclusion and Suggestions

In a nutshell, it has been observed that negative predicates were implicitly presented to the reader, while predicates with positive meanings were clearly conveyed to the reader through direct narrations. The findings of the analysed newspapers indicated that negative predications were employed explicitly, especially by making use of the negation markers “-(mA), yok and değil”. On the other hand, in cases where the negative predications were used implicitly, the structure did not involve explicit negation markers, but mostly idiomatic expressions and stereotypes. Although the ideological positioning of news texts and columns was divided as liberal and conservative, the predications investigated pointed out that both newspapers were supportive of the conservative ideology; however, to make a generalization, different databases should be created and taken into consideration in terms of other discourse strategies, such as referential/ naming, discussion, perspectivization/ framing, intensification /mitigation, put forth by Wodak (2001). Further investigations would contribute to the understanding of the political attitudes of the news texts and columns. Thus, it could be possible to make inferences about how the dominant ideologies of news texts and columns are constructed with specific linguistic devices.